

Rondetafelgesprekken burgerwind Hamme-Grembergen

Inhoud

Achtergrond en vorige verslagen.....	1
Planning en timing	2
Verslag rondetafel 4: methodiek rondetafelgesprekken en toelichting slagschaduw.....	2
0. Agenda en opening vergadering.....	2
1. Opmerkingen bij het verslag van de vorige vergadering.....	3
2. Redenen van dit windproject (Ampère)	3
3. Aanpak van het windproject (Ampère).....	4
4. Discussiegroepen	5
5. Presentatie slagschaduw	7

Achtergrond en vorige verslagen

Het plaatsen van windturbines kan tegenstand creëren. Het is van groot belang dat burgers in een zeer vroeg stadium betrokken worden bij een project. Daarom organiseert Bond Beter Leefmilieu (BBL) samen met burgercoöperaties Ampère en Ecopower rondetafelgesprekken waaraan een groep buurtbewoners en belanghebbenden deelnemen.

Dankzij hun feedback en informatie weten we beter welke vragen en bezorgdheden er leven in de omgeving.

Dit traject vindt plaats ruim voor het indienen van de vergunningsaanvraag, zo kunnen we een dossier samenstellen dat al op voorhand rekening houdt met de lokale gemeenschap.

Na het rondetafeltraject worden in een volgende fase alle buurtbewoners en geïnteresseerden geïnformeerd over het burgerwindproject en het vergunningstraject en krijgt iedereen de kans om verder vragen te stellen tijdens open informatiemomenten voor het brede publiek.

Een uitgebreide inleiding om dit initiatief te kaderen en de vorige verslagen vind je op de websites van [Ampère](#) en [Ecopower](#).

Planning en timing

De deelnemers treffen elkaar maandelijks, voorlopig online uiteraard.

- Rondetafel 1 – kennismaking en aanpak rondetafels (25 januari 2021)
- Rondetafel 2 – het project (24 februari 2021)
- Rondetafel 3 – de milieu-impact (geluid) (29 maart 2021)
- Rondetafel 4 – de milieu-impact (slagschaduw) (26 april 2021)
- Rondetafel 5 – te bepalen

Verslag rondetafel 4: methodiek rondetafelgesprekken en toelichting slagschaduw

0. Agenda en opening vergadering

Agenda

1. Verslag rondetafel 3
2. Redenen van het windproject
3. Aanpak van het windproject
4. Discussiegroepen
5. Presentatie slagschaduw

De voorzitter opent de vergadering en herhaalt – om de verwachtingen voor iedereen duidelijk en gelijk te stellen – de bedoelingen van de rondetafelsamenkomsten:

- in vroege fase al ruim informeren over het project, zodat eventueel nog bijgestuurd kan worden en rekening gehouden wordt met bekommernissen;
- dit staat los van inspraakprocedures die wettelijk voorzien zijn bij een omgevingsvergunningsaanvraag.

Deelnemers geven aan dat verkeerde verwachtingen naar de buurt gecreëerd zijn via perscommunicatie vanuit Ecopower en Ampère. De nuance is in de persberichten verloren gegaan en er zal omzichtiger mee omgesprongen worden. Communicatie en een traject naar de buurt volgt in een later stadium.

Twee deelnemers wensen het traject van de ronde tafels niet meer te volgen. Vijf nieuwe deelnemers uit Grembergen sluiten aan bij het traject en één deelnemer uit Dendermonde volgt ook bijkomend mee. Deelnemers geven aan dat het belangrijk is om deelnemers uit Hamme te blijven betrekken.

De voorzitter verwelkomt de nieuwe leden van de rondetafel, waarna zij zich kort voorstellen.

1. Opmerkingen bij het verslag van de vorige vergadering

- Geluidshinder is geen futiliteit en zit niet alleen tussen de oren. Moet genuanceerd worden. Daarom stellingen beter niet vermelden onder verslag onder ‘we’, als niet iedereen akkoord is zodanig dat de diverse opinies evenwichtig verwoord worden.
- Spijtig dat sommige deelnemers met meerwaarde voor de groep niet meer het traject volgen.
- Verslag graag vroeger doorsturen. Kunnen opmerkingen van deelnemers in detail genoteerd worden?
- Is het mogelijk om de vergaderingen vanaf nu op te nemen voor de verslaggeving?

Reactie vanuit Ampère en Ecopower:

- Het is niet de bedoeling dat alles letterlijk genoteerd wordt. We werken met een algemeen verslag. Opmerkingen van deelnemers worden niet letterlijk vermeld, net als de antwoorden van Ecopower en Ampère. We beperken ons tot de grote lijnen die van belang zijn voor het dossier en vertalen zo de persoonlijke bezorgdheden naar een breder kader.
- Presentaties kunnen beter als bijlage bij het verslag gevoegd worden.
- De rondetafel opnemen zou toch een rem zetten op de vergadering en is niet volgens de privacyregels.
- Het is inderdaad de bedoeling om een evenwichtig verslag op te maken, met notatie van bekommernissen. Er wordt elke vergadering gevraagd om opmerkingen mee te geven.

De voorzitter geeft vervolgens het woord aan de initiatiefnemers om uitleg te geven bij de redenen ‘het waarom’ en de aanpak ‘het hoe’ van dit windproject.

2. Redenen van dit windproject (Ampère)

- Klimaatcrisis bedreigt ons met visie op morgen en overmorgen.

- Afkicken van fossiele energie is de enige oplossing.
- Effecten van de klimaatopwarming zijn nu al overal merkbaar.
- Perfect mogelijk om over te schakelen naar hernieuwbare energie en gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen.
- Klimaatwet, de Burgemeestersconvenanten (twee extra windturbines in Hamme en 6zes extra windturbines in Dendermonde) en het Windplan van de Provincie Oost-Vlaanderen wijzen de weg.
- Vooronderzoek door Ecopower en Ampère: mogelijk geschikte locaties worden onderzocht, onder andere door in overleg te gaan met omgeving.

Ecopower vult aan:

- Er zijn weinig geschikte plaatsen in Vlaanderen.
- Vooronderzoek toont aan dat de ruimte tussen Zwaarveld en Hamme een geschikte locatie bevat voor windturbines.
- Het project wil burgers betrekken door op voorhand (in een vroeg stadium voor het project) via het proefproject van rondetafels in beperkte kring informatie te delen en bezorgdheden kenbaar te maken.
- Na de rondetafels volgt nog een uitgebreid communicatietraject voor alle buurtbewoners.
- In een slide van Ecopower in een eerdere rondetafel kwam het woord “alternatieven” voor. De initiatiefnemers verduidelijken dat het hier niet gaat over alternatieven in de zin van al dan niet windturbines. Het gaat over het alternatief tussen de 2 scenario’s. Het is de bedoeling voor één van beide een omgevingsvergunningsaanvraag in te dienen. Op basis van bekommernissen van de rondetafel is bijsturing van de omgevingsvergunningsaanvraag mogelijk. Er kan ook extern een “kink in de kabel” komen bijv. wanneer de provincie geen windturbine toelaat naast een beschermd natuurgebied.

3. Aanpak van het windproject (Ampère)

- Binnen de rondetafel: informatie uitwisseling en overleg met elkaar.
- Corona strooit roet in eten.
- Rondetafels laten discussie toe en veronderstellen respect voor elkaars meningen om op zoek te gaan naar oplossingen.

- Een project zonder hinder bestaat niet. We zeggen duidelijk hoe het in elkaar zit met plussen en minnen. Samen zoeken hoe impact kan verlaagd worden.
- We proberen ook de voordelen te delen. De coöperatie is open voor iedereen en wordt democratisch bestuurd.
- Wat doen we met de winst? Geen drainage van winst naar buitenlandse hoofdkwartieren. Ampère kijkt naar nieuwe projecten: v, zonnepanelen, waterstof biomassa. Ook wordt er gekeken naar mogelijke verbeteringen voor het landschap in het kader van een omgevingsfonds.
- Geen persoonlijke belangen, een burgercoöperatie voor hernieuwbare energie bestaat uit haar leden en zet zich in om meer hernieuwbare energie te realiseren.
- Nieuwe deelnemers: voorstel voor extra rondetafel met overzicht van vorige vergaderingen.
- Het aantal rondetafels is afhankelijk van de deelnemers en de vragen. Nadien volgt breder communicatietraject naar omgeving.

Nieuwe deelnemer vraagt het woord en brengt een overzicht van een aantal opmerkingen, vragen en bedenkingen over het rondetafeltraject en geeft aan dat dit namens de hele Zandvoortstraat is. Het is de bedoeling om in de rondetafel uit eigen naam te spreken. Een uitgebreid traject naar de buurt volgt later. De uitgeschreven tekst wordt in de bijlage toegevoegd.

4. Discussiegroepen

Vervolgens start de voorzitter de discussiegroepen tot 21.15 uur. Hierbij een kort overzicht van de bevindingen binnen deze groepen.

Groep 1:

- Welke onderwerpen moeten nog besproken worden? Lusten/lasten en impact op natuur, waardevermindering woningen, terreinbezoek.
- Communicatie moet beter verlopen. Een aantal mensen zijn niet tevreden.
- Mensen die kritisch staan ten opzichte van windturbines moeten uitgenodigd worden op rondetafel.
- Mensen uit de buurt hebben toegezegd, maar beslisten toch niet deel te nemen.
- Rondetafel is een zo breed mogelijke selectie van burgers, die het project meevolgen en inbreng geven op de voorgestelde trajecten.

- De initiatiefnemers willen hun projecten en de manier waarop ze kunnen uitgevoerd worden, zo duidelijk mogen voorleggen aan de rondetafel. Vandaag zitten we nog in een vroeg stadium. Alles is nog in onderzoek en de resultaten en plannen worden openlijk bediscussieerd. Het doel van het traject is het indienen van een omgevingsvergunningsaanvraag en het realiseren van een windproject voor Hamme-Grembergen.
- Verwachtingen van bezoek aan windturbines? Geluidsmetingen aan Schipperskapelleken = goed referentiepunt.
- Momenteel moeilijk om vergadering met veel mensen te organiseren.

Groep 2:

- Het grootste deel van de groepsvergadering werd ingevuld met het luisteren naar de inbreng van de buurt Zandvoort. Het gaat over een lange lijst bezorgdheden zoals uit de bijgaande nota mag blijken.
- De extra samenkomst voor de nieuwe leden van de rondetafel kan een gelegenheid zijn om een en ander te verduidelijken.
- Daarna kan gekeken worden naar de volgende stappen in het rondetafeltraject.

Groep 3:

- Lusten/lasten zo concreet mogelijk maken.
- Kan iemand uit de buurt, de buurt vertegenwoordigen?
- Voor geluid: Schipperskapelleken is een goed referentiepunt omdat de afstand daar overeenkomt met de afstand van de mogelijke locatie van het nieuwe windproject tot de meeste woningen.
- Communicatie verzorgen.
- Terreinbezoek omgeving.
- Bebakening.
- Bezoek aan windturbines contextgebonden.
- Frustraties over communicatie: op korte termijn samenzitten met buurt en daarvoor extra momenten voorzien.
- Veel oudere mensen niet ICT-vaardig. Kunnen we buiten vergaderen?

Nadat een samenvatting van de bevindingen binnen elke groep door de groepsleiders, wordt overlegd over een **extra samenkomst voor de nieuwe leden om hen te informeren over de resultaten van de drie voorgaande rondetafels. Finaal wordt gekozen voor woensdag 19 mei 2021.**

Er volgen enkel vragen over de financiële aanpak van een windproject. Wie krijgt de winst bij een coöperatief windproject? Bij een burgercoöperatie hernieuwbare energie gaat de winst terug naar de lokale gemeenschap. Door nieuwe investeringen in duurzame-energieprojecten en via het dividend (maximaal 6%) dat de coöperanten krijgen.

Daarnaast is het zo dat om windturbines te kunnen plaatsen er een vergoeding betaald wordt aan de grondeigenaar. Beter zou zijn als het beleid voor windturbines zou kiezen voor een onteigening van de gronden waarna windturbines geplaatst kunnen worden en de meerwaarde die anders naar enkele personen gaan, verdeeld kan worden in de buurt.

Deelnemers, Ecopower, Ampère en BBL pleiten voor een andere aanpak. Vanuit de rondetafel kunnen we dit niet veranderen, maar we zullen dit aankaarten bij de bevoegde overheden.

Los daarvan kan bekeken worden hoe verbeteringen in de buurt mogelijk zijn via het windproject. Ampère en Ecopower zouden een omgevingsfonds kunnen oprichten waarmee buurtprojecten gerealiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld groenelementen, fietsinfrastructuur, ... Ideeën hierover zijn welkom.

5. Presentatie slagschaduw

Daarna volgt een presentatie over de impact van slagschaduw door Ecopower:

- Wat is slagschaduw?
- Welke wetgeving is er?
- Welke impact kan er zijn op basis van een voorstudie?
- Hoe wordt de regelgeving opgevolgd?

De presentatie wordt in bijlage gevoegd bij dit verslag.

Bijkomend informeert Ecopower:

- Het zijn simulaties zonder rekening te houden met tussenliggende obstakels (bijvoorbeeld bomen).
- Vanaf bepaalde afstand is er geen scherpe slagschaduw meer; vanaf circa 1 km van de windturbine is de slagschaduw verwaarloosbaar. Slagschaduw geldt niet ten zuiden van de windturbine: dit is het geval voor een groot deel van Grembergen.
- Slagschaduwnormen moeten gerespecteerd worden. Indien niet, dan kan milieu-inspectie controleren of de windturbine goed geprogrammeerd is en eventueel stilgelegd wordt.

- Slagschaduwnormen gelden voor binnen in huis achter glas, niet voor buiten waar de hinder veel minder groot is.
- Slagschaduw op reservaat is ook van belang voor avifauna. Schaduw kan daar alleen optreden bij hoogstaande zon, dus in zomermaanden rond de middag. Dit zal berekend worden.
- Een lijst met normen vanuit het buitenland is opgenomen als bijlage aan het verslag.

Een deelnemer laat weten dat niet enkel in de Moerzekestraat maar ook op het Theet mogelijk overtredingen zijn van slagschaduw van meer dan 8 uur per jaar. De bestaande windturbines zijn van Luminus. Klachten zijn mogelijk via de milieu-ambtenaar van de gemeente, die verplicht is dit te onderzoeken.

Deelnemers geven aan dat het in de praktijk niet evident is om deze normen af te dwingen. Ecopower en Ampère duiden dat ze als burgercoöperaties hier nauwgezet mee omspringen en openstaan voor dialoog.

Na rondvraag bedankt de voorzitter de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de rondetafel.

Addendum

Er is een discussie over de inhoud van het verslag, waarbij enkel grote lijnen en niet alle opmerkingen afzonderlijk worden opgenomen. Namens vijf buurtbewoners van de Zandvoort worden de hierna vermelde opmerkingen gemaakt met de vraag ze toe te voegen. We vermelden hieronder de opmerkingen letterlijk en duiden ze kort binnen het voorgestelde windproject en het traject van de Rondetafels.

Opmerkingen van vijf buurtbewoners Zandvoort met daarna telkens een antwoord vanuit Ecopower en Ampère

- De twee deelnemers die afhaakten betreffen buurtbewoners uit Hamme die in een gemotiveerde e-mail duidelijk maakten niet meer te willen deelnemen aan de rondetafels omdat zij van oordeel zijn dat naar hun opmerkingen niet afdoende wordt geluisterd;

Ook andere deelnemers/buurtbewoners wijzen erop dat kritiek of negatieve opmerkingen niet voldoende aandacht kregen, soms niet tijdens de vergadering, en zeker niet in het verslag;

- Vanuit Ecopower en Ampère wordt geluisterd naar alle opmerkingen. Waar het kan wordt ermee rekening gehouden. De intentie van dit rondetafeltraject is en blijft het realiseren van een windproject in Hamme-Grembergen. We merken daarnaast dat er ook deelnemers zijn die net afhaken omdat er te veel negatieve bijdrages zijn die louter doelen op het schrappen van dit project.
- We betrekken voor het eerst burgers in een zeer vroeg stadium bij een project. Dankzij hun feedback en informatie weten we beter welke vragen en bezorgdheden er leven in de omgeving. We luisteren zeker naar kritiek en negatieve opmerkingen, maar willen daarbij meningen en feiten van elkaar onderscheiden. Bij verschillende opmerkingen is ook aangegeven dat ze in een later stadium verder uitgediept worden.
- Het is niet dat de nuance in de persberichten verloren is gegaan, maar dat telkens werd geponeerd dat er overleg gebeurde met de buurt waar dit minstens voor de Zandvoort niet het geval was, laat staan dat er instemming was.
 - Bij persberichten heb je niet altijd alles in de hand. Ecopower en Ampère geven aan dat het zeker niet de intentie was om het rondetafeltraject voor te stellen als een traject waarbij de volledige buurt betrokken was. We hebben geleerd uit hoe dit verspreid is en pakken dit een volgende keer anders aan met meer aandacht voor de formulering. Het rondetafeltraject is een proeftuin met individuele belanghebbenden.
 - Na het rondetafeltraject worden in een volgende fase alle buurtbewoners en geïnteresseerden geïnformeerd over het burgerwindproject en het vergunningstraject en krijgt iedereen de kans om verder vragen te stellen tijdens open informatiemomenten voor het brede publiek.
- De ‘nieuwe deelnemer’ spreekt in de vergadering namens de vijf nieuwe deelnemers uit de buurt Zandvoort die voorheen niet waren betrokken en namens een groot aantal buurtbewoners die zich hebben aangemeld omdat zij verontrust waren toen Ampère in de

pers meldde dat ze overleg pleegden met de buurt, maar niemand ter zake op de hoogte was.

- Zodra we hoorden dat er bezorgdheden waren in de wijk Zandvoort konden een paar extra buurtbewoners mee aansluiten bij de rondetafel. Er werd een extra avond georganiseerd waarop alle informatie van eerdere rondetafels specifiek herhaald werd zodat iedereen bij was met het traject. Het is niet mogelijk of wenselijk om iedereen te laten aansluiten. Het is voortraject waarbij we open met elkaar in gesprek willen gaan, peilen naar de bezorgdheden van individuele belanghebbenden en waar mogelijk de bevindingen meenemen in de verdere realisatie van het project en de communicatie erover. In een volgende fase wordt iedereen uit de buurt geïnformeerd en is er de kans om verdere vragen te stellen.
- De winst gaat niet terug naar de lokale gemeenschap zoals wordt geschreven. Ze gaat naar Ampère en haar aandeelhouders, naar Ecopower en haar aandeelhouders, en naar de grondeigenaars. Dat is niet de lokale gemeenschap zoals duidelijk opgeworpen tijdens de vergadering;
 - Dit klopt niet. Er is wel mogelijkheid om voor de lokale gemeenschap iets te betekenen. Dat is net wat Ecopower en Ampère mee in het traject van de rondetafels willen bespreken: we kunnen een omgevingsfonds of klimaatfonds oprichten met voordelen voor de hele buurt. Of andere maatregelen nemen die de lokale gemeenschap in haar geheel ten goede komen.
 - Het is geen juiste stelling om Ampère en de lokale gemeenschap als twee verschillende partijen voor te stellen. We willen met de coöperatieve aanpak net zorgen zodat zo veel mogelijk mensen uit de lokale gemeenschap meedoen, deel uitmaken van Ampère of Ecopower en zo delen in de winst.
- De hinder buiten van slagschaduw kan niet zomaar als ‘veel minder groot’ worden bestempeld, maar zorgt in de praktijk voor een inperking van het gebruik van terrassen en blijkt hinderlijk voor dieren als paarden en honden. Bovendien wordt vermeld dat een groot deel van Grembergen geen hinder zal ondervinden, maar dan moet ook opgemerkt dat minstens de Dendermondsesteenweg, Hamsesteenweg, een groot stuk van de Oude Molenstraat en de Matexiwijk hier duidelijk wel hinder zal van ondervinden;
 - Voor slagschaduw kan iedereen die hier vragen rond heeft in de loop van het traject informeren wat de impact is op een specifieke locatie. Dit geldt ook voor een wei waar iemand bijvoorbeeld paarden heeft staan. Als het gaat over terrassen aan woningen, dan worden daar in de praktijk dezelfde stilstandregimes toegepast als in de woning (maximaal 8-uur per jaar én een maximum van 30 minuten per dag, zeer beperkt in tijd dus). In elk project zijn we als coöperaties bereid om in overleg te gaan met wie dat wenst, onze ervaring leert dat we bij Ecopower na plaatsing van turbines heel beperkt klachten krijgen over slagschaduw. Als die er toch zijn gaan we altijd in gesprek.
 - Ook is het niet correct om ‘hinder’ als synoniem voor slagschaduw te gebruiken.
- Er wordt op gewezen dat niet zomaar naar buitenlandse geluidsnormen kan worden gewezen om aan te tonen dat de Vlaamse ‘normaal’ zijn. In vele andere landen zijn er

immers na te leven afstandsnormen die samen met de geluidsnormen moeten worden toegepast, wat een groot verschil is met Vlaanderen.

- Normen hebben betrekking op impact. Afstand op zich zegt niets over impact. In Vlaanderen zijn er normen over de impact die er maximaal mag zijn (reële effecten zoals geluid of slagschaduw). Deze beleidskeuze zorgt ervoor dat elke locatie in aanmerking wordt genomen in de studies, onafhankelijk van de afstand tot de windturbines. Door het respecteren van de bestaande normen komen windturbines sowieso op een zekere afstand van woningen, meestal verder dan 300m. Hier in Hamme-Grembergen gaat het voor het merendeel van de woningen over een afstand van meer dan 500m.
- Er wordt gevraagd de presentaties vooraf te bezorgen omdat deze nu altijd pas voor het eerst op de vergadering getoond worden, waardoor het moeilijk is om meteen de juiste vragen te stellen.
 - We investeren veel tijd in dit traject om iedereen zo goed mogelijk te informeren: deelnemers van de rondetafels via de avondvergaderingen, andere geïnteresseerden via de presentaties en verslagen op de website en in het nog op te starten officiële communicatietraject. Vaak wordt informatie ook heel snel nadat we ze zelf ontvingen gedeeld en is het niet mogelijk om de presentatie vroeger te bezorgen. Is er iets niet aan bod gekomen, dan kan er uiteraard op een volgende rondetafel nog een vraag over de vorige gesteld worden.